

Regionale samenwerking in Tsjechië en Slowakije

Aan de neerlandistiek in Tsjechië (Brno, Olomouc en Praag) en Slowakije (Bratislava) studeerden in 2021 222 studenten en werkten er 23 docenten. Met de verslechterende covid-situatie was het nog even spannend of op 8 oktober de ONETS-dag in Olomouc en op 5 november de Dag van de Vlaamse Cultuur in Brno op locatie door konden gaan. Gelukkig konden we tijdens beide dagen voldoen aan alle maatregelen en konden de collega's en studenten uit de regio elkaar eindelijk weer eens in levende lijve ontmoeten wat twee geslaagde dagen opleverde.

Dag voor neerlandici in Tsjechië en Slowakije

In 2021 bestaat de neerlandistiek in Tsjechië en Slowakije **100 jaar**. Dit was, samen met de Week van het Nederlands, een goede gelegenheid om de ONETS-dag en de Dag van de Vlaamse Cultuur te organiseren. Deze twee evenementen zijn een mooi voorbeeld van de goede samenwerking tussen de vakgroepen neerlandistiek binnen de Tsjechisch-Slowaakse regio. Deze samenwerking wordt georganiseerd binnen ONETS – Overleg Neerlandici Tsjechië en Slowakije. ONETS is in 1994 opgericht en nog steeds springlevend, ook al omdat de studenten steeds meer bij de samenwerking worden betrokken. De ONETS-leden komen twee keer per jaar bijeen om de samenwerking te coördineren. Hierbij gaat het vooral om de gastdocenten die de vakgroepen in Praag, Olomouc, Brno en Bratislava aandoen tijdens een tournee van een kleine twee weken. Verder wordt kortgesloten welke activiteiten en projecten er georganiseerd worden op de verschillende vakgroepen. Vaak gaat het om projecten die juist ontstaan uit de regionale samenwerking, al dan niet in samenwerking met vakgroepen van buiten de ONETS-regio. De thematiek van deze regionale projecten is heel uiteenlopend: van sociaal tolken, Friese literatuur, creatief schrijven en literair vertalen.

Enkele van deze projecten worden voorgesteld tijdens de ONETS-dag in Olomouc. De dag begint met een introductie van het **PACI-project sociaal tolken**, een samenwerking tussen de vakgroepen neerlandistiek in Bratislava, Olomouc, Wroclaw en VUB Brussel. Naast de ontwikkeling van een aantal cursussen in Moodle, werd dit project afgesloten met een virtuele summer school. Na een korte inleiding door Benjamin Bossaert en Pavlína Knap-Dlouhá, is het eerst de beurt aan de studenten van Bratislava om hun tolkvaardigheden te vertonen in een onderwijssituatie. Daarna volgen de studenten van Olomouc met een wat ludiekere tolkdialoog in een medische situatie. Dankzij de stralende nazomerdag wordt de lunch – in de vorm van een lopend buffet - genuttigd op het vakgroepsterras op de stadswallen.

Lunch in Olomouc tijdens de ONETS-dag

Na de lunch is het tijd voor de tweede officiële taal van Nederland, het Fries. Wilken Engelbrecht en Benjamin Bossaert presenteren hun boek *Dějiny fríské literatury* (**Geschiedenis van de Friese literatuur**), waaraan ook studenten uit Olomouc hebben meegewerkt (verkrijgbaar o.a. bij <https://www.kosmas.cz/knihy/281903/leaver-dea-as-slaaf>). Vervolgens gaan de studenten én docenten zelf aan de slag met het Fries. Juul Wolters uit Bratislava heeft een online verbinding geregeld met Annelies Kingma, moedertaalspreker van het Fries, die een introductie in het Fries geeft.

Na de koffiepauze is er aandacht voor literatuur in vertaling. Twan Zegers introduceert het **tijdschrift 21** en bijbehorende website (<https://www.21-magazine.org/>) waarin beginnende vertalers hun werk kunnen publiceren. Dit kunnen bijvoorbeeld studenten zijn die hebben deelgenomen aan de Summerschool Vertalen die om de twee jaar plaatsvindt in Wenen en vanaf 2024 in Brno. Marta Kostecká vertelt hier vervolgens wat meer over.

Na de literatuur is het tijd voor poëzie. Sofie Royeaerd stelt haar **MOOC-cursus** *Gent in gedichten* voor. Dit is een mooie aanleiding om zelf creatief met woorden te zijn. De docenten en studenten proberen onder leiding van Juul Wolters en met een foto of muziek als inspiratie een paar poëtische zinnen op papier te zetten.

De dag krijgt een creatief einde met een paar door studenten geschreven stadsgedichten over Brno, Bratislava en Olomouc. Zo wordt, onder het genot van een wijntje, een geslaagde dag poëtisch afgesloten.

Dag van de Vlaamse Cultuur

Een maand later, op 5 november, is het de beurt aan Brno. De Dag van de Vlaamse Cultuur, georganiseerd door Marta Kostecká en Sofie Royeaerd, was weer een goede gelegenheid voor de docenten en

studenten om samen te komen. Gezien het beperkte aantal studenten dat in Olomouc kon deelnemen, zijn in Brno andere studenten van de partij.

De dag begint met een lezing van **Tom de Moor** waarin hij een overzicht geeft van de Vlaamse schilderkunst van de late Middeleeuwen tot heden, waarbij hij ook links legt met de Hollandse/Nederlandse schilderkunst. Vervolgens is het tijd voor de lunch, *Vlámský guláš* of een vegetarisch gerecht. Na de lunch geeft Tom de Moor een overzicht van de Vlaamse dans, een kunstvorm die vaak wat onderbelicht blijft. Verschillende fragmenten geven de studenten een idee wat er speelt in de Vlaamse danswereld.

Natuurlijk moet je cultuur vooral zelf beleven. Het tweede deel van de dag bestaat dan ook uit de vertoning van een solovoorstelling en een dansfilm. In de opname van de solovoorstelling *No Sleep Till Sleep* zien we de Vlaamse actrice **Louise Bergez** die een slapeloze nacht beleeft en geplaagd wordt door nachtmerries en eindeloze gedachtecirkels. Na de voorstelling is er een online verbinding met de actrice en krijgen de studenten de gelegenheid om haar vragen te stellen.

Online gesprek met Louise Bergez in Brno

De dag wordt afgesloten met de hallucinante dansfilm *Blush* van **Wim Vandekeybus**, gebaseerd op de gelijknamige dansvoorstelling van *Ultima Vez*. Zo hebben de studenten niet alleen een mooi overzicht gekregen van de Vlaamse schilderkunst, maar hebben ze ook kennisgemaakt met een wat minder bekende kunstvorm.

Het concept van deze twee dagen is zeker voor herhaling vatbaar. De bedoeling is dan ook de ONETS-dag jaarlijks te organiseren. Tijdens deze dag hebben de studenten gezien wat er in verschillende disciplines concreet gebeurt in de neerlandistiek in Slowakije en Tsjechië. Dit kan niet alleen een stimulans zijn om

een master of een doctoraat te doen, ook kan het een bron van inspiratie zijn voor eigen onderzoek, bijvoorbeeld voor een scriptie. Dit geldt ook voor de meer cultuurgerichte Dag van de Vlaamse Cultuur in Brno. Deze dag wordt niet structureel elk jaar georganiseerd, maar er valt over te denken om jaarlijks een *Dag van de Nederlandse en Vlaamse cultuur* te organiseren. Door Nederland en Vlaanderen te combineren, worden ook de financieringsmogelijkheden vergroot (Vlaamse Vertegenwoordiging, Nederlandse ambassade). Als een deel van het programma wordt gepresenteerd voor een breed publiek (concert, culinair evenement, expositie), kunnen er wellicht ook Tsjechische of Slowaakse sponsors gevonden worden. Bovendien kan dit de lokale neerlandistiek meer bekendheid geven, wat weer kan leiden tot meer studenten.

De dag in Olomouc werd vooral mogelijk gemaakt door het feit dat de Nederlandse Taalunie toestemming gaf om het overschot van werkingsbudget voor ONETS hieraan te besteden. De dag in Brno werd gesponsord door de Vlaamse Vertegenwoordiging, die normaal gesproken jaarlijks een bijdrage levert voor een cultureel evenement. En misschien wel de grootste winst van soortgelijke dagen – studenten van verschillende vakgroepen kunnen elkaar eens ontmoeten en de docenten komen in een informele sfeer bij elkaar, wat een vruchtbare bodem kan zijn voor nieuwe initiatieven.

Voor meer informatie over de activiteiten van de Tsjechische en Slowaakse neerlandistiek kunt u contact opnemen met Bas Hamers, docent in Olomouc (bas_hamers@hotmail.com).